

BESLUT

2012-10-29

Dnr: 12/00778

SAKEN

Spela! Avsnitt 8, säsong 1, Apple släpper Ipad 3 och *Se senaste dragningen från Eurolotto 2012-03-29*, aftonbladet.se/webbtv, 2012-03-30, program om dataspel, en ny surfplatta och en lottodragning; fråga om tjänsten utgör beställ-tv samt fråga om otillbörligt gynnande och annonssignatur

BESLUT

Granskningsnämnden finner att Aftonbladet webb-tv är en sådan beställ-tv-tjänst som omfattas av bestämmelserna i radio- och tv-lagen.

Programmen *Spela! avsnitt 8, säsong 1* och *Apple släpper Ipad 3* frias.

Granskningsnämnden anser att de inte innebar ett otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

Tillhandahållandet av *Se senaste dragningen från Eurolotto 2012-03-29* faller.

Granskningsnämnden anser att överträdelse skett av bestämmelsen om annonssignatur.

BAKGRUND

Granskningsnämnden har på initiativ av Myndigheten för radio och tv granskat ovanstående program, som tillhandahölls på aftonbladet.se/webbtv den 30 mars 2012, med utgångspunkt i bestämmelserna om otillbörligt gynnande, produktplacering, sponsring samt reklam och andra annonser i 5 kap. 5 §, 6 kap. 1–4 §§, 7 kap. 1–4 och 6–8 §§ samt 8 kap. 5–7 och 11–12 §§ radio- och tv-lagen.

PROGRAMMEN

Spela! avsnitt 8, säsong 1

Programmet utspelade sig i en studio där en programledare och två medverkande från aftonbladet.se utsåg de bästa dataspelen år 2011 och

diskuterade vad som kommer vara hetast år 2012. Klipp från olika dataspel visades.

I programmet visades även en förinspelad intervju med två personer från aftonbladet.se som bland annat gav tips på hur man kan bli bättre på att spela Wordfeud.

Programmet avslutades med att två personer tävlade mot varandra i ett dataspel. Tävlingen var en final i en turnering i detta dataspel som programmet hade som stående inslag under år 2011.

Apple släpper Ipad 3

Inslaget inleddes med att det aktuella företagets VD presenterade företagets senaste surfplatta. Han beskrev den nya surfplattan som fantastisk och bakom honom visades den upp på en bildskärm. Sekvensen var textad enligt följande.

Idag presenterar vi en ny Ipad. Och den är fantastisk.

Surfplattan visades sedan upp i närbild och reportern sa följande.

Den tredje generationen av surfplattan har bättre skärmlösning, en mer avancerad kamera som kan filma i HD, en kraftfullare processor och snabbare trådlös uppkoppling med 4 G.

I inslaget intervjuades sedan två personer utanför en av företagets butiker i Kalifornien. De sa bland annat att ”jag är sugen på att skaffa en” och att ”jag älskar fortfarande den jag har”.

I slutet av inslaget berättade reportern när surfplattan börjar säljas i Sverige.

Se senaste dragningen från EuroLotto 2012-03-29

Programmet var en lottodragning med namnet ”Eurolotto”. På webbsidan syntes texten ”Hela den här avdelningen är en annons” längst ned i fönstret. Motsvarande text förekom inte i programmet. Under de första 26 sekunderna av programmet syntes, i programmet, texten ”Annons: Klippet startar om 26 sekunder” i bildens övre vänstra hörn. Det fanns ingen signatur i ljud som talade om att det var en annons.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Aftonbladet Hierta AB (Aftonbladet) har getts tillfälle att yttra sig över om Aftonbladet webb-tv utgör beställ-tv och om tillhandahållandet av ovanstående program överensstämmer med bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen och om *Se senaste dragningen från Eurolotto 2012-03-29* överensstämmer med bestämmelsen om annonssignatur. Aftonbladet anför i huvudsak följande.

Av förarbetena till radio- och tv-lagen framgår att databaser där endast några få eller delar av tv-program tillhandahålls med innehåll av annat slag inte ska omfattas av definitionen. Det huvudsakliga syftet med tjänsten ska vara att tillhandahålla program. Det huvudsakliga syftet med www.aftonbladet.se är inte att tillhandahålla program. Det är att tillhandahålla text och bild med vissa interaktiva inslag. I framtiden kan detta förhållande givetvis ändras.

Aftonbladets webb-tv är en egen redaktion inom Aftonbladet med egen budget och egna medarbetare. Många av dem som jobbar på andra redaktioner gör även tv. I tv-spelare finns en förteckning av vilka program som finns att titta på på aftonbladet.se. Innehållet i webb-tv avgörs i en ständig dialog mellan mediehusets olika redaktioner samt Aftonbladets redaktionsledning. Innehållet i de enskilda programmen avgörs av dem som jobbar med just det programmet.

Ett av programmen utgjorde en annons.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

Beställ-tv

Beställ-tv är en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät på begäran av användaren, vid en tidpunkt som användaren väljer och från en katalog med program som leverantören har valt ut (3 kap. 1 § 3 radio- och tv-lagen).

I förarbetena till radio- och tv-lagen uttalas bland annat följande om bestämmelsen om beställ-tv. Avsikten är inte att databaser där endast några få eller delar av tv-program tillhandahålls tillsammans med innehåll av annat slag ska omfattas av definitionen, t.ex. tidningarnas webbsidor där de audiovisuella inslagen bara är en del av tjänsten. Detta framgår bland annat av att leverantören ska erbjuda tjänsten i form av en katalog med program som leverantören har valt ut. Vidare är avsikten att definitionen av beställ-tv ska motsvara direktivets definition, det vill säga det ska vara fråga om en audiovisuell medietjänst. En sådan tjänst definieras enligt direktivet bland annat som att det huvudsakliga syftet med tjänsten ska vara att tillhandahålla program, vilket inte är fallet med tidningars webbsidor (prop. 2009/10:115 s. 109).

En beställ-tv-tjänst omfattas av bestämmelserna i radio- och tv-lagen om allmänna krav, våldsskildringar och pornografiska bilder, program av europeiskt ursprung, krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, otillbörligt gynnande, produktplacering, sponsring samt reklam och andra annonser (5 kap. 1, 3, 5, 8 och 12 §§, 6 kap. 1–4 §§, 7 kap. 1–4 och 6–8 §§, 8 kap. 3, 5–14 och 16 §§ radio- och tv-lagen).

Granskningsnämnden har i ett tidigare beslut (11/00536) konstaterat att SVT Play är en sådan beställ-tv-tjänst som omfattas av bestämmelserna i radio- och tv-lagen.

Otillbörligt gynnande

Ett program som inte är reklam får inte på ett otillbörligt sätt gynna kommersiella intressen. Det får inte uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt (5 kap. 5 § radio- och tv-lagen).

Ett gynnande kan accepteras om det är motiverat av ett informations- eller underhållningsintresse. Ju mindre sådant intresse som finns, desto mindre är också den grad av fokusering på ett varumärke eller ett företagsnamn som kan tillåtas. Omvänt gäller att en högre grad av fokusering – och därmed gynnande – kan tillåtas om informations-/underhållningsintresset är betydande.

Annonssignatur

Före och efter varje annonsering i beställ-tv ska det förekomma en särskild signatur som tydligt skiljer annonserna från det övriga innehållet. Signaturen ska bestå av både ljud och bild (8 kap. 5 § första stycket radio- och tv-lagen).

Sanktion

Vid överträdelser av bestämmelser om annonser, sponsring, produktplacering och otillbörligt gynnande av kommersiella intressen kan granskningsnämnden ansöka hos förvaltningsrätten om att programföretaget ska betala en särskild avgift (17 kap. 5 § och 19 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Beställ-tv

Inledningsvis har granskningsnämnden att ta ställning till om Aftonbladet webb-tv är en sådan beställ-tv-tjänst som omfattas av bestämmelserna i radio- och tv-lagen.

Av betydelse för bedömningen är om Aftonbladet webb-tv kan anses vara en särskild tjänst i förhållande till det övriga innehållet på webbplatsen aftonbladet.se.

Granskningsnämnden konstaterar att tv-programmen på aftonbladet.se har samlats under rubriken TV på webbsidan aftonbladet.se/webbtv och att de där inte tillhandahålls tillsammans som en mindre del av övrigt innehåll. Nämnden anser därför att Aftonbladet webb-tv, i nu aktuellt avseende, bör ses som en särskild tjänst.

Det kan vidare konstateras att tv-programmen på webbsidan aftonbladet.se/webbtv tillhandahålls allmänheten på begäran av användaren, vid en tidpunkt som användaren väljer och att de är sorterade i olika kataloger, som "Nyheter TV", "Sportbladet TV" och "Nöjesbladet TV", "Kategorier" och "Program A-Ö".

Nämnden anser vid en sammantagen bedömning att Aftonbladet webb-tv är en sådan beställ-tv-tjänst som omfattas av bestämmelserna i radio- och tv-lagen.

Av detta följer att program på Aftonbladet webb-tv bland annat omfattas av bestämmelserna om otillbörligt gynnande och annonssignatur i 5 kap. 5 § och 8 kap. 5 § radio- och tv-lagen. Nämnden prövar i det följande om vissa program som tillhandahållits på Aftonbladet webb-tv inneburit ett otillbörligt kommersiellt gynnande samt om den aktuella annonsen utformats i strid med bestämmelsen om annonssignatur.

Otillbörligt gynnande

Enligt granskningsnämnden uppkom ett visst gynnande av de spel som omnämndes i *Spela! Avsnitt 8, säsong 1*, i synnerhet genom exponeringen av klipp från spelen. Nämnden anser att det med hänsyn till informations- och underhållningsintresset måste vara möjligt att uppmärksamma och recensera nya spel. Nämnden, som beaktar programmets konsumentupplysande syfte, anser att det inte strider mot bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande.

Granskningsnämnden finner att det gynnande som uppstod av surfplattan i programmet *Apple släpper Ipad 3* kan accepteras mot bakgrund av ett omfattande informationsintresse. Programmet strider därför inte mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande.

Annonssignatur

Aftonbladet har i ärendet uppgett att *Se senaste dragningen från Eurolotto 2012-03-29* var en annons. Granskningsnämnden konstaterar att det inte förekom någon signatur i ljud och bild före och efter annonseringen. Tillhandahållandet av annonsen strider därför mot bestämmelsen i 8 kap. 5 § radio- och tv-lagen.

AVGIFT

Nämnden finner inte skäl att denna gång ansöka om att Aftonbladet ska påföras en särskild avgift för överträdelse av bestämmelsen om annonssignatur.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Leif Hedman, Jan Holmberg (skiljaktig) och Martin Holmgren (skiljaktig) efter föredragning av Emelie Åström.

De skiljaktiga meningarna framgår av sidan 7.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Emelie Åström

SKILJAKTIGA MENINGAR

Ledamöterna Jan Holmberg och Martin Holmgren var skiljaktiga vad gäller frågan om otillbörligt gynnande. Enligt deras mening borde andra stycket under rubriken Otillbörligt gynnande i granskningsnämndens bedömning ha följande lydelse.

Granskningsnämnden anser att programmet *Apple släpper Ipad 3* innebar ett gynnande av den aktuella surfplattan. Särskilt genom exponeringen av vad som framstod som Apples eget marknadsföringsmaterial kom programmet att innehålla säljfrämjande inslag som inte kan motiveras av ett tillräckligt informations- eller underhållningsintresse. Programmet strider därför mot bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande.